

20 augustus 2026

Betreft: Internetconsultatie wetsvoorstel aanvullende bekostiging gelijke leer- en ontwikkelvoorwaarden en verduidelijking onderwijsachterstandenbeleid

Geachte ontvanger,

Graag reageer ik namens [Ingrado](https://www.ingrado.nl) op de internetconsultatie over het wetsvoorstel aanvullende bekostiging gelijke leer- en ontwikkelvoorwaarden en verduidelijking onderwijsachterstandenbeleid. Ingrado is de landelijke beroepsvereniging van leerplichtambtenaren en medewerkers van Doorstroompunten. Onze missie luidt: iedere jongere recht heeft op ontwikkeling – daar maken wij werk van!

Inleiding

Ingrado onderschrijft de intentie van het wetsvoorstel om gelijke leer- en ontwikkelvoorwaarden voor leerlingen structureel te versterken. Het voorstel erkent terecht dat onderwijsachterstanden en kansengelijkheid niet uitsluitend binnen de school ontstaan, maar sterk samenhangen met bredere omstandigheden waarin kinderen en jongeren opgroeien, zoals armoede, gezondheid, welzijn en gezinsomstandigheden. Juist deze factoren zijn in de praktijk vaak zichtbaar bij leerlingen met verhoogd risico op schoolverzuim, thuiszitten of voortijdig schoolverlaten. Vanuit dat perspectief waarderen wij de preventieve lijn van het wetsvoorstel positief. Het structureel beschikbaar maken van middelen voor schoolmaaltijden, brugfunctionarissen en een verrijkte schooldag kan bijdragen aan betere randvoorwaarden om tot leren, ontwikkelen en deelnemen aan onderwijs te komen.

Positieve elementen van het wetsvoorstel

Wij zien in het wetsvoorstel drie belangrijke positieve elementen.

Ten eerste kiest het voorstel voor een preventieve aanpak. Door te investeren in randvoorwaarden zoals ontbijt op school, brede ontwikkeling, ouderbetrokkenheid en verbinding met de thuissituatie, wordt niet alleen gereageerd op achterstanden nadat zij zijn ontstaan, maar wordt daarnaast geprobeerd belemmeringen eerder weg te nemen. Ten tweede sluit het wetsvoorstel goed aan bij het belang van een sterke pedagogische basis rondom kinderen en jongeren. De brugfunctionaris krijgt daarbij een duidelijke positie als verbindende schakel tussen school, gezin en hulpverlening. Dat past bij het uitgangspunt dat verzuimproblematiek, schooluitval en kansengelijkheid niet primair als afzonderlijke onderwijsproblemen moeten worden gezien, maar als vraagstukken waarin onderwijs, jeugd, zorg, welzijn en gemeenten gezamenlijk verantwoordelijkheid dragen.

Ten derde waarderen wij dat het wetsvoorstel het cyclisch werken in het overleg onderwijsachterstandenbeleid, de Lokale Educatieve Agenda, nadrukkelijker verankert.

De voorgestelde werkwijze van analyseren, doelen stellen, uitvoeren, monitoren, evalueren en bijstellen sluit aan bij data-gestuurd werken en het integrale ondersteuningsraamwerk; het Multi Dimensional System of Support (MD-MTSS of Piramide raamwerk). Vooral de nadruk op gezamenlijke analyse en monitoring biedt kansen om ook gegevens over schoolaanwezigheid en verzuim structureel te benutten.

Aandachtspunten

Naast de positieve elementen ziet Ingrado ook drie aandachtspunten.

Aandachtspunt 1: schoolaanwezigheid en verzuim ontbreken als expliciete indicator.

Een belangrijk aandachtspunt is dat schoolaanwezigheid, verzuim, thuiszitten en voortijdig schoolverlaten in het wetsvoorstel onvoldoende expliciet terugkomen. Dat is opvallend, omdat onderwijsachterstanden, kansengelijkheid, welzijn en brede ontwikkeling nauw samenhangen met daadwerkelijke deelname aan onderwijs. Een leerling kan alleen profiteren van onderwijs, ondersteuning en verrijking wanneer hij of zij ook aanwezig is en duurzaam kan deelnemen. De huidige formulering richt zich vooral op leerprestaties, ontwikkelresultaten en het welbevinden van leerlingen. Dat zijn belangrijke uitkomsten, maar zij geven geen volledig beeld wanneer deelname aan onderwijs buiten beschouwing blijft. Juist bij kwetsbare leerlingen kan verminderde aanwezigheid een vroeg signaal zijn van onderliggende problematiek.

Schoolaanwezigheid is daarmee niet alleen een uitkomstmaat, maar ook een belangrijke proces- en signaalindicator.

Wij adviseren daarom om schoolaanwezigheid en verzuim expliciet op te nemen als relevante indicatoren binnen de analyse, monitoring en evaluatie van het beleid rond gelijke leer- en ontwikkelvoorwaarden. Daarmee ontstaat bovendien een belangrijke inhoudelijke verbinding met het wetsvoorstel gericht op het terugdringen van schoolverzuim.

Aandachtspunt 2: betrek de afdelingen leerplicht en de Doorstroompunten expliciet bij de LEA-kwaliteitscyclus

Een tweede aandachtspunt betreft de positie van de afdelingen Leerplicht en de Doorstroompunten. In het wetsvoorstel worden gemeenten, schoolbesturen en kinderopvang terecht genoemd als kernpartners in het overleg onderwijsachterstandenbeleid. Tegelijkertijd blijven de afdelingen Leerplicht en de Doorstroompunten buiten beeld, terwijl juist deze professionals beschikken over belangrijke signalen over verzuim, thuiszitten, schooluitval en kwetsbare overgangen in de schoolloopbaan. Leerplichtambtenaren en Doorstroomcoaches verzamelen signalen over risico's op schooluitval, hebben zicht op groepen leerlingen die niet of onvoldoende deelnemen aan onderwijs en vervullen een verbindende rol tussen onderwijs, gemeenten, zorg en ondersteuning. Hun kennis is daarom van grote toegevoegde waarde in de gezamenlijke analyse van onderwijsachterstanden en in het formuleren van passende doelen en interventies.

Wij adviseren om in de toelichting, en waar mogelijk in de uitwerking van de kwaliteitscyclus, expliciet te benoemen dat gemeenten de expertise van de afdelingen leerplicht en de Doorstroompunten betrekken bij de analyse, monitoring, evaluatie en bijstelling van het onderwijsachterstandenbeleid. Dit hoeft niet te betekenen dat de bestaande bestuurlijke overlegstructuur zwaarder wordt gemaakt, maar wel dat de beschikbare kennis over aanwezigheid, verzuim en uitval structureel wordt benut.

Aandachtspunt 3: monitor effecten op aanwezigheid, thuiszitten en voortijdig schoolverlaten.

Het wetsvoorstel voorziet in een evaluatie van de doeltreffendheid en effecten van de aanvullende bekostiging. Daarbij wordt onder meer gekeken naar de inzet van middelen, het welbevinden van leerlingen, onderwijsresultaten en ervaren veranderingen bij docenten. Wij vinden het belangrijk dat deze evaluatie wordt verbreed met indicatoren die zicht geven op deelname aan onderwijs. Een mogelijk effect van de voorgestelde interventies is immers dat leerlingen zich meer verbonden voelen met school, dat belemmeringen eerder worden gesignaleerd en dat escalatie naar langdurig verzuim of thuiszitten wordt voorkomen. Als deze effecten niet worden gemonitord, blijft een belangrijk deel van de maatschappelijke opbrengst buiten beeld.

Wij adviseren daarom om in het monitoringsprogramma en de wetsevaluatie expliciet aandacht te besteden aan effecten op schoolaanwezigheid, geoorloofd en ongeoorloofd verzuim, thuiszitten, schooluitval en voortijdig schoolverlaten. Daarbij kan worden aangesloten bij bestaande én toekomstige gegevensstromen, zoals die worden voorgesteld in de wet Terugdringen Verzuim en lokale of regionale analyses.

Concrete aanbevelingen

Samenvattend ondersteunt Ingrado de hoofdlijn van het wetsvoorstel. Wij vragen daarbij aandacht voor de volgende aanvullingen:

- Neem schoolaanwezigheid en verzuim expliciet op als relevante indicatoren binnen de analyse, monitoring en evaluatie van gelijke leer- en ontwikkelvoorwaarden.
- Benoem leerplicht en Doorstroompunten als belangrijke kennispartners binnen de LEA-kwaliteitscyclus, met name bij de gezamenlijke analyse van risico's op verzuim, thuiszitten en schooluitval.
- Verbind dit wetsvoorstel inhoudelijk met het beleid en de wetgeving rond het terugdringen van schoolverzuim, zodat preventie, kansengelijkheid en aanwezigheid in samenhang worden benaderd.
- Neem effecten op thuiszitten, verzuim en voortijdig schoolverlaten op in het monitoringsprogramma en de wetsevaluatie.
- Benut aanwezigheidsdata, naast gegevens over onderwijsresultaten en welbevinden, als onderdeel van het gezamenlijke leer- en verbeterproces van gemeenten, scholen en partners, bijvoorbeeld binnen het piramide (MD MTSS)-raamwerk waarin preventie, vroegsignalering en gerichte ondersteuning in samenhang worden georganiseerd.

Samenvattend

Het wetsvoorstel biedt gemeenten, scholen en maatschappelijke partners een belangrijke kans om onderwijs, jeugd, welzijn, leerplicht en Doorstroompunten beter met elkaar te verbinden. Daarom is het belangrijk om dit voorstel expliciet te verbinden met de Wet terugdringen schoolverzuim. Door schoolaanwezigheid en verzuim mee te nemen in de kwaliteitscyclus en evaluatie, wordt beter zichtbaar of de voorgestelde maatregelen daadwerkelijk bijdragen aan duurzame deelname aan onderwijs. Daarmee kan het wetsvoorstel niet alleen bijdragen aan gelijke leer- en ontwikkelvoorwaarden, maar ook aan het voorkomen van schooluitval en het versterken van de ontwikkelkansen van kinderen en jongeren.

Met vriendelijke groet,

Corien van Starkenburg
Bestuurder Ingrado